

**INNOVATSION QISHLOQ XO‘JALIGI VA RESURSTEJAMKOR
TEXNOLOGIYALARGA SARMOYA KIRITISH**

Nazirova Sayyora Baxtiyorovna

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti

1-bosqich tayanch doktoranti

nazirovasayyora51@gmail.com

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada muallif innovatsion qishloq xo‘jaligi va resurstejamkor texnologiyalarga sarmoya kiritishning ahamiyati va dolzarbligi haqida o‘z fikrini bildiradi.*

***Kalit so‘zlar:** qishloq xo‘jaligi, sarmoya, texnologiya, kapital oqimi, tashabbuslar, iqlim, samaradorlik, oziq-ovqat, intellekt*

***Annotation:** In this article, the author expresses his opinion about the importance and urgency of investing in innovative agriculture and resource-efficient technologies..*

***Key words:** agriculture, investment, technology, capital flow, initiatives, climate, productivity, food, intelligence.*

***Аннотация:** В данной статье автор высказывает свое мнение о важности и актуальности инвестирования в инновационное сельское хозяйство и ресурсоэффективные технологии.*

***Ключевые слова:** сельское хозяйство, инвестиции, технологии, движение капитала, инициативы, климат, производительность, еда, интеллект.*

KIRISH

Global isish va iqlim o'zgarishi qishloq xo'jaligi sohasiga chuqur ta'sir ko'rsatadigan va butun dunyo oldida turgan eng katta muammolardan biridir. Shu nuqtai nazardan, yangi resurstejovchi texnologiyalarni ishlab chiqarishga joriy etishga erishish innovatsion qishloq xo'jaligi amaliyotlari muhim ahamiyatga ega.

Shu o‘rinda haqli savol tug‘uladi

Nima uchun innovatsion qishloq xo'jaligi va resurslarni tejash kerak?

✓ Demografik o'sish: Dunyo aholisining tez o'sishi bilan oziq-ovqatga bo'lgan ehtiyoj ham ortadi.

✓ Iqlim o'zgarishining ta'siri: qurg'oqchilik, ortiqcha yog'ingarchilik va haroratning oshishi kabi salbiy ta'sirlar qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishiga salbiy ta'sir qiladi.

✓ Cheklangan resurslar: suv, yer va energiya kabi resurslar cheklanganligi.

Mana shu omillarning o'ziyoq hali sohada bajarilishi kerak bo'lgan ishlar talayligini ko'rsatadi.

ASOSIY QISM

Bugungi kunda innovatsion qishloq xo'jaligi va resurslarni tejaydigan texnologiyalar sifatida quydagilarni keltirish mumkin.

✓ Aqlli qishloq xo'jaligi: Sensorlar, sun'iy intellekt yordamida katta ma'lumotlarni tahlil qilish tufayli o'simliklarning holati o'rganiladi hamda sug'orish va o'g'itlash kabi jarayonlar optimallashtiriladi.

✓ Dron texnologiyalari: Ular qishloq xo'jaligida purkash, urug' ekish va o'simliklarning vigitatsiya davrini kuzatish kabi jarayonlarda qo'llaniladi.

✓ Vertikal qishloq xo'jaligi: Vertikal dehqonchilik tizimlari tufayli cheklangan hududlarda ko'proq mahsulot ishlab chiqarish imkoni yaratiladi.

✓ Gidroponik va aeroponik tizimlar: Tuproqsiz dehqonchilik usullari tufayli suv sarfi kamayadi va ishlab chiqarish samaradorligi oshadi.

✓ Gen injeneriya: qurg'oqchilikka, kasallik va zararkunandalarga chidamli o'simlik navlari yaratish imkonini beradi.

✓ Biologik kurash: Zararkunandalarga qarshi kimyoviy pestitsidlar o'rniga tabiiy biologik usullar qo'llash orqali samaradorlikka erishish.

✓ Energiya samaradorligi: quyosh energiyasi va shamol energiyasi kabi qayta tiklanadigan energiya manbalari qishloq xo'jaligida qo'llaniladi.

Ushbu texnologiyalarni ishlab chiqarish va ulardan foydalanish uchun tizimli ishlar amalga oshirilishi talab etiladi. Avvalambor yangi texnologiyalarni

ishlab chiqish uchun ilmiy-tadqiqot ishlariga sarmoya kiritilishi kerak. Bu esa o'z navbatida mahalliy ishlab chiqarishni rag'batlantirib import qaramligini kamaytirishga olib keladi. Ammo bu yetarli fakrot bo'lib qolmaydi. Shuningdek fermerlarni ushbu texnologiyalardan foydalanishga o'rgatish hamda foydalanishda qo'llab-quvvatlash (subsidiyalar, kredit imkoniyatlari va boshqalar)ni yo'lga qo'sh maqsaga muvofiqdir. Binobarin qishloq xo'jaligi sohasida olib borilayotgan islohatlar ushbu texnologiyalardan foydalanishni rag'batlantirishga qaratilmoda.

Innovatsion qishloq xo'jaligi va resurslarni tejoychi texnologiyalarga sarmoya kiritish:

Global iqlim o'zgarishi va demografik o'sish qishloq xo'jaligi sektorini o'zgartirish lozimligini anglatmoqda. Ushbu transformatsiyada innovatsion qishloq xo'jaligi texnologiyalariga yo'naltirilgan investitsiyalar barqarorlik maqsadlariga erishish va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash imkonini beradigan muhim qadamdir.

Nima uchun biz ushbu texnologiyalarga sarmoya kiritishimiz kerak? Investitsiyaning afzalliklari nimada?

- ✓ Iqtisodiy foyda: ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, mahsulot sifatini oshirish va yangi ish joylarini yaratishga erishish.
- ✓ Ijtimoiy imtiyozlar: Bu oziq-ovqat xavfsizligini oshirish, qishloq taraqqiyotini qo'llab-quvvatlash va bandlikni oshirish kabi ijtimoiy imtiyozlarni yaratish.
- ✓ Atrof-muhitga foydalari: suv, tuproq va havo ifloslanishini kamaytirish va biologik xilma-xillikni himoya qilish kabi ekologik imtiyozlarni beradi.

Yuqorida keltirilgan jarayonlarni amalga oshirishda investitsion to'siqlarga duch kelishimiz tabiiy. Ularga quydagi yechimlarni misol qila olamiz.

a) Yuqori boshlang'ich xarajat: Ushbu texnologiyalarning dastlabki investitsiya qiymati yuqori bo'lishi mumkin. Biroq, uzoq muddatda, daromad ancha yuqori bo'lishini unutmash kerak.

b) Ta'limning yetishmasligi: fermerlar ushbu texnologiyalardan foydalanish uchun o'qitishga muhtoj. Kadrlar tayyorlash dasturlari davlat va xususiy sektor bilan hamkorlikda ushbu jarayonlar tashkil etilishi yoki aynan texnologik jarayonlar bilan shug'ullanuvchi mutaxassislarni tayyorlashga alohida ahamiyat qaratish mumkin.

c) Kredit olishdagi qiyinchiliklar: Qishloq xo'jaligi faoliyati bilan shug'ullanuvchi subektlar ushbu texnologiyalarga sarmoya kiritishlari uchun kredit olish imkoniyatini takomillashtirish orqali tadbirkorlarni qo'llab quvvatlash

Xulosa

Innovatsion qishloq xo'jaligi texnologiyalariga investitsiyalar jalb qilish global iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish va barqaror kelajak uchun muhim ahamiyatga ega. Davlat, xususiy sektor va fermerlar bilan hamkorlikda bu sohaga ko'proq manba ajratishi natijasida, mamlakatimizni qishloq xo'jaligi sohasida jahon yetakchisiga aylantira olish immoniyatimiz oshadi.. Bu sohaga kiritilayotgan sarmoyalar ham ishlab chiqarishni ko'paytirishga, ham atrof-muhitni muhofaza qilishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-son "2017-2021-yillarda respublikani yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston qarori, www.lex.uz
2. <https://gemini.google.com/app/08881b8a8054ffa9>
3. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Fizyokراسي>, (Çevrimiçi) 22 Ocak 2017.
4. Akalın, Mehmet: "İklim Değişikliğinin Tarım Üzerindeki Etkileri: Bu Etkileri Gidermeye Yönelik Uyum ve Azaltım Stratejileri", Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 7, Sayı 2, s.351-377.
5. Ege, Hüsnü: "Tarım Sektörünün Ekonomideki Yeri ve Önemi", Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü", Ankara, 2011, / ISSN: 1303–8346 / Nüsha:7, s.1-4.